

zaaknummer 2014 W 1241

19 juni 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. M.B.M. Kaaij, advocaat te Nijmegen

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens haar leven lid van congregatie Zusters Dominicanessen te
Neerbosch.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 september 2014.

Op 5 december 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam] Algemeen Overste.

Op 27 mei 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen, vergezeld van haar zus. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Kaaij voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen Zr. [naam] voornoemd en mw. drs. [naam], lid van voornoemde congregatie.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was onderwijzeres van klagster op de lagere [naam]meisjesschool in [plaats], in de zesde klas, en, na doublure, nogmaals in de zesde klas, gedurende de schooljaren 1959-1960 en 1960-1961.

Klaagster komt uit een harmonieus gezin met 6 zusjes waarvan klagster het middelste kind is. Beide ouders werkten. De avondmaaltijden werden mede gebruikt om gezinsgesprekken te voeren. Er was geen gebrek aan affectie. Moeder was zeer gelovig, vader veel minder.

Aan het schoolplein lag een speeltuin met "ome [naam]" als beheerder. Klagster moest samen met haar 3 jongere zusjes na school in de speeltuin spelen tot het moment dat een van de ouders hen daar kwam ophalen. De ouders waanden hun kinderen daar veilig.

In het jaar 1959 vertelde de jongste zus van klaagster aan tafel onverwacht dat klaagster bijna iedere dag bij ome [naam] moest komen. Moeder reageerde alert en op haar vraag naar de reden, antwoordde klaagster dat zij dan op zijn schoot moest zitten en vertelde wat hij met haar deed, hetgeen onder seksueel misbruik valt. Waarop een jonger zusje riep dat zij ook bij ome [naam] op schoot moest komen zitten. Moeder heeft aangifte gedaan en er zou een strafzaak tegen deze [naam] geweest zijn. Klaagster kan zich herinneren dat zij naar het politiebureau moest komen en onderzocht is door een huisarts. Zij kan zich ook nog herinneren dat een vrouwelijk rechercheur tegen haar zei: "niet door een man aan je laten zitten; dat is vies."

Moeder stelde haar kinderen gerust met de woorden dat hij hen nooit meer kwaad zou doen. Zij zei ook "Als er ook weer wat gebeurt, dan hol je direct naar een vrouw, want die is veilig en die doet je geen kwaad."

Klaagster vermoedt dat de school op de hoogte is gekomen van dit seksueel misbruik, zij is ook een paar keer uit de klas gehaald voor verhoor.

Klaagster zat achterin een heel grote klas toen aangeklaagde naar haar wees en zei " [klaagster], blij jij maar even zitten." Klaagster wist niet wat haar overkwam. Klaagster vroeg toestemming om naar de wc te gaan. Dit mocht en aangeklaagde liep mee. Toen ze in het voorportaal van de wc kwamen zei aangeklaagde tegen klaagster: " je bent een vies meisje; doe je broek naar beneden en laat eens kijken." Klaagster stond voorovergebogen, aangeklaagde achter haar, klaagster wist niet wat er gebeurde maar het volgende moment voelde zij hevige pijn in haar vagina en anus, er werd iets bij haar naar binnen gebracht maar ze wist niet wat. Klaagster kwam daarna thuis en zei tegen haar moeder dat [aangeklaagde] haar een vies meisje vond. Klaagster weet nog dat haar moeder zich half omdraaide en tegen haar zei: " zeg maar dat je iedere dag gewassen wordt." Vrij kort daarna is het weer gebeurd. Het gebeurde soms een paar weken niet en dan ineens weer frequent. Klaagster weet niet meer hoe vaak, "veelvuldig" vind ze de juiste kwalificatie voor de frequentie. Ieder keer als het gebeurd was, voelde klaagster zich ellendig. Meestal werd er 'iets' in haar anus gestopt, soms in haar vagina, het was erg pijnlijk. Zij heeft eens gezien dat er een stuk zeep viel. Aangeklaagde sprak niet tijdens het gebeuren, klaagster staat nog de diepe ademhaling van klaagster bij. Toen ze eens achterom keek zag ze dat klaagster een andere kleur had in haar gezicht, een beetje gelig.

In de beleving van klaagster duurde het erg lang. Klaagster ging met grote angst naar school. In de klas had ze vaak al vóór het speelkwartier buikpijn, zij wist nooit wanneer ze moest nablijven. Klaagster probeerde één keer niet mee te gaan en werd toen aan haar oor meegetrokken. Aangeklaagde zei dat klaagster brutaal was en vies, en vroeg aan haar of ze wel wist wat de duivel was. De schoolprestaties van klaagster gingen achteruit en zij moest de zesde klas overdoen. Er waren meerdere zesde klassen en klaagster schrok enorm toen bleek dat ze weer bij aangeklaagde in de klas kwam. Het misbruik ging toen verder op dezelfde wijze en duurde voort tot het eind van dit schooljaar, tot klaagster ongesteld werd.

Klaagster durfde thuis niets te zeggen over het misbruik omdat ze niet wist of haar moeder haar wel zou geloven. Die had immers gezegd dat de kinderen veilig waren bij vrouwen. En bovendien had haar moeder heilig ontzag voor de zusters omdat die hun leven voor God gaven. Klaagster ging zelf ook geloven dat ze een vies meisje was. Zelfs tegen haar vriendinnetje [naam] heeft klaagster niets gezegd, terwijl [vriendinnetje] zich wel afvroeg waarom klaagster zo vaak binnen moest blijven tijdens het speelkwartier.

Klaagster weet nog dat ze met haar moeder naar een arts is geweest omdat zij was gaan bedplassen.

2.2. Klaagster mocht niet van aangeklaagde op de afscheidsavond van school zijn en kreeg ook geen getuigschriftje. Waarom precies en hoe haar moeder erop gereageerd heeft weet klaagster niet meer. Voor klaagster was het pijnlijk en verdrietig. Na de lagere school ging het wel goed op de huishoudschool en de opleiding voor [beroep] bij de [universiteit].

Klaagster ontmoette haar huidige man op haar 16^e en trouwde met hem op haar 20ste. Klaagster heeft altijd moeite gehad met seks omdat zij altijd op de achtergrond hoorde ‘ het is vies en het hoort niet.’ De man van klaagster had veel geduld met haar maar het bleef wringen. Hij zocht de schuld bij zichzelf en is met tussenpozen daarvoor ruim 10 jaar in therapie geweest.

Klaagster heeft nooit iemand over het seksueel misbruik verteld. Bij de eerste publiciteit over het misbruik heeft klaagster het nog weggestopt omdat het over jongens ging. Pas toen ze in 2014 las dat het misbruik van meisjes werd ontkend heeft klaagster begin zomer 2014 besloten om haar man hierover te vertellen. Hij was wel bekend met het seksueel misbruik door ome [naam]. De herinnering daaraan heeft klaagster jaren geleden aangepakt en verwerkt. Haar man was sprakeloos en begreep toen waarom hij seksueel nooit vat op klaagster had gekregen en waarom hij vaak te horen had gekregen dat ze het vies vond en dat ze het liever niet deed. Haar man voelt zich medeslachtoffer van wat haar is overkomen. Haar kinderen heeft ze gespannen opgevoed, altijd in de angst dat hen iets zou overkomen.

Klaagster heeft het vervolgens aan haar dochter en haar twee zussen verteld.

Klaagster heeft sinds het misbruik een hekel aan nonnen en haar kinderen er verre van gehouden. Ze heeft zich uit de katholieke kerk laten uitschrijven.

2.3. Klaagster beoogt met deze procedure te worden gehoord, zodat dit een bijdrage kan leveren aan het verwerken van hetgeen haar is overkomen, erkenning van de klacht alsmede erkenning van het leed dat door dit misbruik is ontstaan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in haar reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Zij is met ingang van 1 september 1959 aangesteld als onderwijzeres op de [school] in [plaats]. Per 1 september 1963 is haar eervol ontslag verleend in verband met benoeming elders van haar als onderwijzeres. Binnen de congregatie stond aangeklaagde bekend als zachtaardig. Zij komt niet voor in de informatie van de commissie Deetman. Over aangeklaagde is ook niets in het archief te vinden en er zijn geen zusters meer in leven die in die periode werkzaam waren op de Catharinaschool.

De overste concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat zij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klaagster onwaarheid spreekt.

Na de zitting heeft de overste aanvullende gegevens over het werkzame leven van aangeklaagde nagestuurd. Zij is steeds aangesteld geweest als onderwijzeres op diverse locaties:

Van 13-07-1938	-	01-11-1940	onderwijzeres lager onderwijs [plaats]
Van 01-11-1940	-	01-09-1955	onderwijzeres lager onderwijs [plaats]
Van 01-09-1955	-	01-09-1959	onderwijzeres lager onderwijs [plaats], [straat]
Van 01-09-1959	-	01-09-1963	onderwijzeres lager onderwijs [plaats] en
Van 01-09-1963	-	16-06-1971	onderwijzeres lager onderwijs [plaats], [straat]

Echter sinds eind 1968 met ziekteverlof. Vanaf die tijd heeft zij in verschillende verzorgingshuizen verbleven tot aan haar overlijden in [jaar].

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. De verklaring van klaagster is op de Klachtencommissie oprecht en authentiek overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klaagster ondersteunen.

4.4. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klaagster heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klaagster gestelde feiten niet waar zijn.

Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen dan bestaat voor haar de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Zusters Dominicanessen te Neerbosch de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 juni 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. Th. M. Bronzwaer en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.